

Nationaal Archief
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Nummer Toegang: 3.10.01.02

Inventaris van het archief van het IJkkantoor te Dordrecht, 1842-1950

Versie: 12-02-2024

CAB-EZ, Doc-Direkt

Nationaal Archief, Den Haag 1965, 2022

This finding aid is written in Dutch.

I N H O U D S O P G A V E

Beschrijving van het archief.....	5
Aanwijzingen voor de gebruiker.....	6
Openbaarheidsbeperkingen.....	6
Beperkingen aan het gebruik.....	6
Materiële beperkingen.....	6
Aanvraaginstructie.....	6
Citeerinstructie.....	6
Archiefvorming.....	7
Geschiedenis van de archiefvormer.....	7
Geschiedenis van het archiefbeheer.....	8
De verwerving van het archief.....	8
Inhoud en structuur van het archief.....	9
Inhoud.....	9
Selectie en vernietiging.....	9
Aanvullingen.....	9
Verantwoording van de bewerking.....	9
Ordering van het archief.....	10
Verwant materiaal.....	11
Beschikbaarheid van kopieën.....	11
Verwante archieven.....	11
Beschrijving van de series en archiefbestanddelen.....	13

BESCHRIJVING VAN HET ARCHIEF

Naam archiefblok:

IJkkantoor te Dordrecht IJkkantoor te Dordrecht

Archiefbloknummer:

3438

Omvang:

129 inventarisnummer(s) ; 6,50 meter

Taal van het archiefmateriaal:

Het merendeel der stukken is in het Nederlands.

Soort archiefmateriaal:

Normale geschreven, getypte en gedrukte documenten, geen bijzondere handschriften.

Archiefdienst:

Nationaal Archief

Locatie:

Den Haag

Archiefvormers:

IJkkantoor te Dordrecht

Samenvatting van de inhoud van het archief:

Het ijkkantoor hield zich bezig met de toezicht op maten, gewichten en weegwerktuigen. Het archief bevat onder meer correspondentie, brievenboeken, een serie dienstvoorschriften en een serie ingekomen en uitgegane stukken van het ijkkantoor. Verder bevat het kasgiroboeken, kwitantieboeken, diverse registers, en stukken betreffende herijking en weegeigenschappen van meetwerktuigen.

Aanwijzingen voor de gebruiker

OPENBAARHEIDSBEPERKINGEN

Volledig openbaar.

BEPERKINGEN AAN HET GEBRUIK

Reproductie van originele bescheiden uit dit archief is, behoudens de algemene regels die gelden voor het kopiëren van stukken, niet aan beperkingen onderhevig. Er zijn geen beperkingen krachtens het auteursrecht.

MATERIËLE BEPERKINGEN

Het archief kent geen beperkingen voor het raadplegen van stukken als gevolg van kwetsbare of slechte materiële staat.

AANVRAAGINSTRUCTIE

Openbare archiefstukken kunnen online worden aangevraagd en gereserveerd. U kunt dit ook via de terminals in de studiezaal van het Nationaal Archief doen. Om te kunnen reserveren dient u de volgende stappen te volgen:

1. [Creëer een account of log in.](#)
2. Selecteer in de archiefinventaris een archiefstuk.
3. Klik op 'Reserveer' en kies een tijdstip van inzage.

CITEERINSTRUCTIE

Bij het citeren in annotatie en verantwoording dient het archief tenminste éénmaal volledig en zonder afkortingen te worden vermeld. Daarna kan worden volstaan met verkorte aanhaling.

VOLLEDIG:

Nationaal Archief, Den Haag, IJkkantoor te Dordrecht IJkkantoor te Dordrecht, nummer toegang 3.10.01.02, inventarisnummer ...

VERKORT:

NL-HaNA, EZK / IJkkantoor Dordrecht IJkkantoor Dordrecht, 3.10.01.02, inv.nr. ...

Archiefvorming

GESCHIEDENIS VAN DE ARCHIEFVORMER

Met de eerste IJkwet van 21 augustus 1816 werd een eenvormig stelsel van maten en gewichten ingevoerd op basis van het metrieke stelsel. Er ontstond behoefte om de maten en gewichten te doen ijken (toetsen van maten en gewichten aan, door of namens de overheid, een vastgesteld maten- en gewichtensysteem en van een ijk/merkteken voorzien) door ambtenaren van een landelijk ijkwezen. Dit werd georganiseerd bij Koninklijk Besluit van 18 december 1819. Op 1 januari 1820 trad de wet in werking. In ieder rechterlijk arrondissement kwamen één of meer arrondissementsijkers, die bij Koninklijk Besluit werden benoemd. Zij werden, indien nodig, bijgestaan door adjunct-ijkers.

In 1869 kwam een nieuwe IJkwet tot stand. Het aantal ijkkantoren werd flink teruggebracht. IJkers en adjunct-ijkers bleven belast met het ijken, maar de bepaling dat er in ieder arrondissement ijkers, indien nodig bijgestaan door adjunct-ijkers, zouden zijn verviel. Hoewel het in de bedoeling had gelegen een inspecteur voor het ijkwezen te benoemen werd deze functie pas in 1872 in een aparte wet opgenomen. Officieel is 1872/1873 te beschouwen als oprichtingsdatum van de Inspectie van het IJkwezen. In de nieuwe IJkwet van 22 april 1937 werd het keuren en justeren van maten en gewichten (vergelijken van maten en gewichten met de standaard en daarmee gelijk maken) opgedragen aan een Dienst voor het ijkwezen, waarbinnen een inspectie en ijkkantoren functioneerden. In 1984 werd deze dienst uiteindelijk geprivatiseerd.

Bron: Actorenregister

De ministeries en afdelingen waaronder het ijkwezen ressorteerde waren:

- 1809-1877: Binnenlandse Zaken
- 1877-1905: Waterstaat, Handel en Nijverheid
- 1905-1922: Landbouw, Nijverheid en Handel
- 1923-1932: Arbeid, Handel en Nijverheid
- 1932-1933: Economische Zaken en Arbeid
- 1933-1935: Economische Zaken
- 1935-1937: Handel, Nijverheid en Scheepvaart
- 1937-1940: Economische Zaken
- 1940-1945: Handel, Nijverheid en Scheepvaart
- 1945 mei-juni: Handel, Nijverheid en Landbouw
- 1945-1946: Handel en Nijverheid
- 1946-heden: Economische Zaken

Binnen die ministeries waren de volgende afdelingen met het ijkwezen belast:

- 1818-1823: Afdeling Administratieve Politie
- 1823-1869: 2e Afdeling Binnenlands Bestuur
- 1870-1877: 12e Afdeling Nijverheid
- 1877-1905: Afdeling Handel en Nijverheid (I)
- 1905-1906: Afdeling Nijverheid en Handel
- 1906-1922: Afdeling Nijverheid
- 1923-1935: Afdeling Handel en Nijverheid
- 1935-1945: Directie van Handel en Nijverheid
- 1945-1950: Afdeling Wetgeving en Juridische Aangelegenheden
- 1951-19...: Directoraat / Directoraat-Generaal voor de Middenstand

De ijkkantoren ressorterend onder de Inspectie waren:

in 1870:

- Amsterdam

- Arnhem
- Assen
- Breda
- Dordrecht
- 's-Gravenhage
- Groningen
- Haarlem
- 's-Hertogenbosch
- Hoorn
- Leeuwarden
- Leiden
- Maastricht
- Middelburg
- Nijmegen
- Rotterdam
- Utrecht
- Zwolle

in 1945:

- Amsterdam
- Arnhem
- Dordrecht
- 's-Gravenhage
- Groningen
- 's-Hertogenbosch
- Leeuwarden
- Maastricht
- Middelburg
- Rotterdam
- Utrecht
- Zwolle

GESCHIEDENIS VAN HET ARCHIEFBEHEER

DE VERWERVING VAN HET ARCHIEF

Het archief is in 2022 door Ministerie van Economische Zaken overgebracht naar het Nationaal Archief, krachtens artikel 12 van de Archiefwet 1995

Inhoud en structuur van het archief

INHOUD

Het ijkkantoor hield zich bezig met de toezicht op maten, gewichten en weegwerktuigen. Het archief bestaat voornamelijk uit een serie dienstvoorschriften en een serie ingekomen en uitgegane stukken van het ijkkantoor

SELECTIE EN Vernietiging

De selectie heeft plaatsgevonden op basis van de volgende selectielijsten:

- Selectielijst voor de neerslag van de handelingen van de minister van Economische Zaken en de onder hem ressorterende actoren op het beleidsterrein Rijksbegroting over de periode 1945-2000, gepubliceerd in de Staatscourant d.d. 11 september 2006, nr. 176 [BSD 15]
- Selectielijst voor de neerslag van de handelingen van de minister van Economische Zaken en de onder hem ressorterende actoren op het beleidsterrein Rijkshuisvesting over de periode vanaf 1945, gepubliceerd in de Staatscourant d.d. 26 juli 2007, nr. 142 [BSD 45]
- Selectielijst voor de neerslag van de handelingen van de minister van Economische Zaken en de onder hem ressorterende actoren op het beleidsterrein Metrologie over de periode 1946-1997 en de daarbij behorende toelichting, gepubliceerd in de Staatscourant d.d. 2 april 2007, nr. 65 [BSD 105]
- Selectielijst voor de neerslag van de handelingen van de minister van Economische Zaken en de onder hem ressorterende actoren op het beleidsterrein Organisatie van de Rijksoverheid over de periode 1945-1999, gepubliceerd in de Staatscourant d.d. 16 december 2005, nr. 245 [BSD 143]
- Selectielijst voor de neerslag van de handelingen van de minister van Economische Zaken en de onder hem ressorterende actoren op het deelbeleidsterrein van personeelszaken, t.w. het personeelsdossier en de daarbij behorende toelichting, gepubliceerd in de Staatscourant d.d. 20 november 2007, nr. 225 [BSD 168]

Dossiers met neerslag van voor 1945 zijn voor blijvende bewaring aangewezen.

AANVULLINGEN

Voor dit archief worden geen aanvullingen verwacht.

VERANTWOORDING VAN DE BEWERKING

De bewerking van het archief is uitgevoerd door de Centrale Archief Selectiedienst in 2004. Bij aanvang van de bewerking was de omvang van het archief 20 meter, na bewerking resteerden 6,25 meter te bewaren archiefbescheiden. Van het bewaren gedeelte zijn 7 afzonderlijke inventarissen gemaakt, te weten:

- Inventaris van het archief van het IJkkantoor Zwolle (Collectie Overijssel)
- Inventaris van het archief van het IJkkantoor Arnhem (Gelders Archief)
- Inventaris van het archief van het IJkkantoor Dordrecht (Nationaal Archief)
- Inventaris van het archief van het IJkkantoor 's-Gravenhage (Nationaal Archief)
- Inventaris van het archief van het IJkkantoor Rotterdam (Nationaal Archief)
- Inventaris van het archief van het IJkkantoor Amsterdam (Noord-Hollands Archief)
- Inventaris van het archief van het Inspectie van het IJkwezen (Nationaal Archief)

Ten behoeve van de overbrenging zijn de volgende stappen uitgevoerd:

- alle ijzerwerk (paperclips, nietjes, hechtmechanieken e.d.) is verwijderd;
- foto's, lichtdrukken en andere materialen die aan sterkere chemische reacties dan goed papier - onderhevig zijn, zijn voorzien van afzonderlijke fourflaps;

- omslagen, archiefdozen en etiketten voldoen aan de ICN-kwaliteitseis

ORDENING VAN HET ARCHIEF

De stukken zijn chronologisch geordend.

Verwant materiaal

BESCHIKBAARHEID VAN KOPIEËN

Inventarisnummers van dit archief zijn niet in kopievorm beschikbaar

VERWANTE ARCHIEVEN

3.10.01.01 - IJkkantoor Delft, 1823-1853

3.10.01.03 - IJkkantoor Gorinchem, 1826-1869

3.10.01.04 - IJkkantoor 's Gravenhage, 1820-1918

3.09.11.05 - IJkkantoor Leiden, 1820-1923

3.10.01.06 - IJkkantoor Rotterdam, 1940-1960

3.10.01.07 - IJkkantoor Schiedam, 1852-1872

Uit de bewerking van 2022:

- Inventaris van het archief van het IJkkantoor Amsterdam (Noord-Hollands Archief - toegangsnummer 479)
- Inventaris van het archief van het IJkkantoor Zwolle (Collectie Overijssel - toegangsnummer 0351.2.1)
- Inventaris van het archief van het IJkkantoor Arnhem (Gelders Archief - toegangsnummer 1048)
- Inventaris van het archief van het IJkkantoor 's-Gravenhage (Nationaal Archief - toegangsnummer 3.10.01.04)
- Inventaris van het archief van het IJkkantoor Rotterdam (Nationaal Archief - toegangsnummer 3.10.01.06)
- Inventaris van het archief van het Inspectie van het IJkwezen (Nationaal Archief - toegangsnummer 2.06.080)

Tevens zij verwezen naar de archieven van de ijkkantoren die, voor zover deze zijn bewaard gebleven, berusten in de rijksarchieven in de provincies, waar die kantoren gevestigd waren. In archieven van provincies en gemeenten kan men de bemoeienis van die bestuurslaag terugvinden. De nadruk ligt daar overigens op de organisatie van de herijk en alles wat daarmee samenhangt. Voor de berechting van overtredingen tegen de bepalingen van de IJkwet dient men vooral de archieven van de kantongerechten en rechtbanken te raadplegen. In de archieven van de ministeries vindt men de algehele zorg voor en toezicht op het ijkwesen terug.

BESCHRIJVING VAN DE SERIES EN ARCHIEFBESTANDELEN

1-28	Correspondentie 1842-1918
1	, 1. Ingekomen stukken 1842 t/m Juni 1853 2. Ingekomen stukken Juli 1853 t/m 1862 1842-1862
2	, 1. Registers der inkomende en uitgaande stukken 1846 t/m 1869 2. Brievenboeken (uitgaande stukken) 1846 t/m 1869 1846-1869
3	Ingekomen stukken, 1863-1869
4	, 1. Correspondentie 1870 2. Correspondentie 1871 3. Correspondentie 1872 1870-1872
5	, 1. Correspondentie 1873 2. Correspondentie 1874 3. Correspondentie 1875 1873-1875
6	, 1. Correspondentie 1876 2. Correspondentie 1877 1876-1877
7	, 1. Correspondentie 1878 2. Correspondentie 1879 1878-1879
8	, 1. Correspondentie 1880 2. Correspondentie 1882 1880-1882
9	, 1. Correspondentie 1881 2. Correspondentie 1883 1881-1883
10	, 1. Correspondentie 1884 2. Correspondentie 1885 1884-1885
11	, 1. Correspondentie 1886 2. Correspondentie 1887 1886-1887
12	, 1. Correspondentie 1888 2. Correspondentie 1889 1888-1889

-
- 13** ,
1. Correspondentie 1890
2. Correspondentie 1891
1890-1891
- 14** ,
1. Correspondentie 1892
2. Correspondentie 1894
1892-1894
- 15** ,
1. Correspondentie 1893
2. Correspondentie 1895
1893-1895
- 16** ,
1. Correspondentie 1896
2. Correspondentie 1897
1896-1897
- 17** ,
1. Correspondentie 1898
2. Correspondentie 1899
1898-1899
- 18** ,
1. Correspondentie 1900
2. Correspondentie 1901
1900-1901
- 19** ,
1. Correspondentie 1902
2. Correspondentie 1903
1902-1903
- 20** Correspondentie, 1904
- 21** Correspondentie, 1905
- 22** Correspondentie, 1906
- 23** ,
1. Correspondentie 1907
2. Correspondentie 1908
1907-1908
- 24** ,
1. Correspondentie 1909
2. Correspondentie 1910
1909-1910
- 25** ,
1. Correspondentie 1911 1911
2. Correspondentie 1912
1911-1912
- 26** ,
1. Correspondentie 1913
2. Correspondentie 1914
1913-1914
- 27** ,
1. Correspondentie 1915
2. Correspondentie 1916
1915-1916
- 28** ,
1. Correspondentie 1917
2. Correspondentie 1918

1917-1918

- 106-119** Kasgiroboeken
1937-1950
- 106** 1937-1940
 - 107** 1940-1943
 - 108** 1943-1945
 - 109** 1946
 - 110** 1946
 - 111** 1946-1947
 - 112** 1947
 - 113** 1947-1948
 - 114** 1948
 - 115** 1948-1949
 - 116** 1949
 - 117** 1949
 - 118** 1949-1950
 - 119** 1950
- 120** 1. Kwitantie-boeken betr. ijkloon voor het onderzoek van maten. 1939-1949
2. Kwitantie-boeken betr. ijkloon voor het onderzoek van gasmeters. 1938-1950
1939-1950
- 121** 1. Kwitantie-boeken betr. onderzoek van niet aan ijk onderworpen voorwerpen.
1938-1946
2. Kwitantie-boek betr. keuring naar model. 1941-1948
3. Kwitantie-boek betr. vergoedingen voor werkzaamheden, waarop het
Tarievenbesluit IJkwet niet van toepassing is. 1944-1950
4. Kwitantie-boeken betr. reizen verblijfkosten. 1944-1949
5. Kasboek herijk standplaats 1938-1946
6. Aanbiedingsregister meetwerktuigen. 1941-1950
7. Register betr. dienstvoorschriften. 1870-1925
1870-1950
- 122** 1. Register kleine correspondentie. 1909-1939
2. Register betr. wetten, Koninklijke Besluiten en Beschikkingen. 1869-1879
3. Register betr. begrotings-uitgaven. 1937-1944
1869-1944
- 123** Registers betr. begrotings-uitgaven
1945-1949
- 124** Verslagen onderzoek van weegbruggen
1928-1945
- 125** 1. Publicaties betr. herijk van maten en gewichten. 1940-1946
2. Herijk-gegevens Dordrecht, Gorinchem en 's-Gravendeel. 1938-1949
1938-1949
- 126** Giro-bewijzen
1939-1949
- 127** 1. Kasstaten 1946-1950
2. Correspondentie 1933-1940

3. Correspondentie 1940-1949

128

1. Instructies 1941-1944
2. Ontwerp-reglement 1937
3. Inventarislijsten 1929-1947
4. Controle-staten 1941-1947
5. Gegevens ijkkantoor 's-Hertogenbosch betr. herijkreis. 1940
6. Lijsten weegeigenschappen contrastandaarden, balansen en meetwerktuigen. 1897-1927
7. Lijsten revisie meters. 1947-1948
1897-1950

129

Tekeningen behorende bij het Reglement op de maten en gewichten
1912

130-180

Dienstvoorschriften
1870-1920

51 omslagen

130	1870, omslag
131	1871, omslag
132	1872, omslag
133	1873, omslag
134	1874, omslag
135	1875, omslag
136	1876, omslag
137	1877, omslag
138	1878, omslag
139	1879, omslag
140	1880, omslag
141	1881, omslag
142	1882, omslag
143	1883, omslag
144	1884, omslag
145	1885, omslag
146	1886, omslag
147	1887, omslag
148	1888, omslag
149	1889, omslag
150	1890, omslag
151	1891, omslag
152	1892, omslag
153	1893, omslag
154	1894, omslag
155	1895, omslag
156	1896, omslag
157	1897, omslag
158	1898, omslag
159	1899, omslag
160	1900, omslag
161	1901, omslag
162	1902, omslag
163	1903, omslag
164	1904, omslag
165	1905, omslag
166	1906, omslag

167	1907, omslag	
168	1908, omslag	
169	1909, omslag	
170	1910, omslag	
171	1911, omslag	
172	1912, omslag	
173	1913, omslag	
174	1914, omslag	
175	1915, omslag	
176	1916, omslag	
177	1917, omslag	
178	1918, omslag	
179	1919, omslag	
180	1920, omslag	
181	Rubrieksgewijze index op de archiefbescheiden 1870-1925	omslag
182-183	Agenda's van ingekomen en uitgaande stukken 1873-1880	2 delen
182	1873-06-19 - 1876-10-24, deel	
183	1876-10-25 - 1880-12-30, deel	
184	Correspondentie van H.K. van Wingerden te Gorinchem met de Chef van het IJkwezen over het keuren van gewichten 1892 - 1903	omslag
185	Reisverslag over de herijksreis in de kring Dordrecht 1906	deel
186-205	Inkomende en uitgaande stukken 1921 - 1937 NB: Met hiaten	20 pakken
186	001 - 518 1921, pak	
187	001 - 502 1922, pak	
188	001 - 436 1923, pak	
189	001 - 421 1924, pak	
190	001 - 502 1926, pak	
191	001 - 559 1930, pak	
192	001 - 402 1931, pak	
193	403 - 716 1931, pak	
194	001 - 406 1932, pak	
195	407 - 783 1932, pak	
196	001 - 380 1933, pak	
197	381 - 797 1933, pak	
198	002 - 399 1934, pak	
199	400 - 661 1934, pak	
200	003 - 400 1935, pak	
201	401 - 643 1935, pak	
202	001 - 280 1936, pak	
203	282 - 600 1936, pak	
204	001 - 390 1937, pak	
205	391 - 640 1937, pak	

206Register van uit het archief over de periode 1820-1918 gelichte stukken
1948 [ca.]

deel